

M. Vefa TOROSLU
Serbest Muhasebeci Mali Müşavir
Bağımsız Denetçi

DÖNEM SONU

MUHASEBE İŞLEMLERİ

- › Dönem Sonu Envanter İşlemleri
- › Dönem Sonu Değerleme İşlemleri
- › Finansal Tabloları Oluşturma Süreci

İçindekiler

Önsöz.....	Hata! Yer işareti tanımlanmamış.
Kısaltmalar	19

BİRİNCİ BÖLÜM MUHASEBENİN TANIMI VE İŞLEM SÜREÇLERİ

1.1. İŞLETME KAVRAMI	21
1.1.1. İşletmenin Tanımı	21
1.1.2. İşletme Yönetimi	22
1.1.3. İşletmelerin Amaçları	22
1.1.4. İşletmelerin Sınıflandırılması	23
1.1.4.1. Özel İşletmeler	23
1.1.4.1.1. Adi Şirketler.....	23
1.1.4.1.2. Ticaret Şirketleri	24
1.1.4.2. Kamu İşletmeleri.....	24
1.2. MUHASEBE KAVRAMI	24
1.2.1. Muhasebenin Tanımı	24
1.2.2. Muhasebenin Fonksiyonları	25
1.2.2.1. Kaydetme Fonksiyonu.....	26
1.2.2.2. Sınıflandırma ve Özetleme Fonksiyonu	26
1.2.2.3. Raporlama Fonksiyonu	27
1.2.2.4. Analiz ve Yorumlama Fonksiyonu	28
1.2.3. Muhasebede Bilgi Kullanıcıları	29
1.2.3.1. İç Bilgi Kullanıcıları	30
1.2.3.1.1. Ortaklar	30
1.2.3.1.2. Yöneticiler	31
1.2.3.1.3. Çalışanlar.....	32
1.2.3.2. Dış Bilgi Kullanıcıları	32
1.2.3.2.1. Devlet.....	32
1.2.3.2.2. Kredi Kurumları	32
1.2.3.2.3. Alıcılar	33
1.2.3.2.4. Satıcılar.....	33
1.2.3.2.5. Rakip İşletmeler	33
1.2.3.2.6. Yatırımcılar.....	33
1.2.3.2.7. Araştırmacılar.....	33
1.2.3.2.8. Tüketiciler.....	33
1.2.3.2.9. Toplum	34
1.3. MUHASEBEDE İŞLEM SÜRECİ.....	34
1.3.1. Dönem Başı İşlemleri	34
1.3.1.1. Kuruluş Bilançosu.....	34

1.3.1.2. Açılış Kaydı	34
1.3.2. Dönem İçi İşlemlerin Kayıtları	35
1.3.2.1. Günlük İşlemler	35
1.3.2.2. Aylık İşlemler	35
1.3.2.3. Üç Aylık İşlemler	35
1.3.3. Dönem Sonu İşlemleri	35
1.3.3.1. Genel Geçici Mizanın Düzenlenmesi	35
1.3.3.2. Envanter ve Envanter Kayıtları	35
1.3.3.3. Kesin Mizanın Düzenlenmesi	36
1.3.3.4. Finansal Tabloların Hazırlanması	36
1.3.3.5. Kapanış Kaydı	36

İKİNCİ BÖLÜM MUHASEBEDE DÖNEM SONU İŞLEMLERİ

2.1. GENEL AÇIKLAMA	37
2.2. DÖNEM SONU İŞLEMLERİNİN YAPILMASININ GEREKLİLİĞİ	37
2.2.1. Muhasebe Tekniği Açısından	37
2.2.2. Vergi Kanunları Açısından	37
2.2.3. İşletme Yönetimi ve Ortaklar Açısından	38
2.2.4. Ülke Ekonomisi Açısından	38
2.3. DÖNEM SONU İŞLEMLERİNİN AŞAMALARI	38
2.4. DÖNEM SONU İŞLEMLERİNİN SÜRECİ	39

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM ENVANTER VE DEĞERLEME

3.1. ENVANTER İŞLEMLERİ	41
3.1.1. Envanterin Tanımı	41
3.1.1.1. Vergi Usul Kanunu'nda Envanter	41
3.1.1.1. Türk Ticaret Kanunu'nda Envanter	42
3.1.2. Envanter Zamanı	42
3.1.3. Envanter İşlemlerinin Yararları	43
3.1.4. Envanter İşlemlerinin Amaçları	44
3.1.5. Envanter Çeşitleri	44
3.1.5.1. Yapılış Zamanına Göre Envanter Çeşitleri	44
3.1.5.1.1. Kuruluş Envanteri	45
3.1.5.1.2. Dönem Sonu Envanteri	45
3.1.5.1.3. Tasfiye Envanteri	45
3.1.5.1.4. Devir Envanteri	45

3.1.5.2. Yapılış Şekline Göre Envanter Çeşitleri	46
3.1.5.2.1. Muhasebe Dışı Envanter	46
3.1.5.2.1.1. Bilanço Hesapları ile İlgili Envanter İşlemleri.....	46
3.1.5.2.1.2. Maliyet Hesapları ile İlgili Envanter İşlemleri	47
3.1.5.2.1.3. Gelir Tablosu Hesapları ile İlgili Envanter İşlemleri	47
3.1.5.2.2. Muhasebe İçi Envanter	47
3.1.6. Envanter Defteri ve Listeleri	48
3.2. DEĞERLEME İŞLEMLERİ.....	50
3.2.1. Değerlemenin Tanımı	50
3.2.2. Türk Ticaret Kanunu'nda Değerleme	50
3.2.3. Sermaye Piyasası Mevzuatında Değerleme	52
3.2.4. Türkiye Muhasebe Standartları'nda Değerleme	53
3.2.4.1. Tarihi Maliyet	54
3.2.4.2. Cari Maliyet	54
3.2.4.3. Gerçekleşebilir Değer (Ödeme Değeri)	54
3.2.4.4. Bugünkü Değer	54
3.2.5. Vergi Usul Kanunu'nda Değerleme	54
3.2.5.1. Genel Açıklama	54
3.2.5.2. Değerleme Kuralları	55
3.2.5.2.1. Değerleme Günü.....	55
3.2.5.2.2. Değerlemenin Teklik İlkesi	55
3.2.5.2.3. Değerlemede Tek Ölçek Kullanma İlkesi.....	56
3.2.5.2.4. Gerçekleşmeyen Kâr ve Zararlar	56
3.2.5.3. Değerleme Ölçüleri.....	56
3.2.5.3.1. Maliyet Bedeli.....	56
3.2.5.3.2. Borsa Rayıcı	58
3.2.5.3.3. Tasarruf Değeri	59
3.2.5.3.4. Mukayyet Değer (Kayıtlı Değer)	59
3.2.5.3.5. İtibari Değer (Nominal Değer).....	59
3.2.5.3.6. Vergi Değeri	60
3.2.5.3.7. Rayiç Bedel.....	60
3.2.5.3.8. Emsal Bedeli	61
3.2.5.4. Değerlemenin Fonksiyonları	62
3.2.5.5. Tahakkuk Esası ve Dönemsellik İlkesi	63

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM HAZIR DEĞERLER

4.1. GENEL AÇIKLAMA	65
4.2. KASA HESABI	65
4.2.1. Genel Açıklama	65
4.2.2. Değerlemesi ve Envanteri	65
4.2.3. Kasa Sayım Noksanlıkları	66

4.2.4. Kasa Sayım Fazlalıkları.....	67
4.3. ALINAN ÇEKLER HESABI.....	67
4.3.1. Genel Açıklama	67
4.3.2. Değerlemesi ve Envanteri	68
4.4. BANKALAR HESABI.....	68
4.4.1. Genel Açıklama	68
4.4.2. Değerlemesi ve Envanteri	68
4.5. YABANCI PARALARIN DEĞERLEMESİ.....	69
4.5.1. Yabancı Paraların Değerleme Ölçüsü	69
4.5.2. Geçici Vergi Döneminde Kullanılacak Kurlar.....	71
4.5.3. Bankalar Tarafından Kullanılacak Kurlar.....	71
4.6. VERİLEN ÇEKLER VE ÖDEME EMİRLERİ HESABI.....	71
4.6.1. Genel Açıklama	71
4.6.2. Değerlemesi ve Envanteri	72
4.7. DİĞER HAZIR DEĞERLER HESABI.....	72
4.7.1. Genel Açıklama	72
4.7.2. Değerlemesi ve Envanteri	72
4.7.3. Kredi Kartı İşlemlerinin Muhasebeleştirilmesi.....	73
4.7.3.1. Banka Tarafından Komisyon Kesilmemesi Durumu	73
4.7.3.2. Banka Tarafından Komisyon Kesilmesi Durumu	74

BEŞİNCİ BÖLÜM MENKUL KIYMETLER

5.1. GENEL AÇIKLAMA	77
5.2. MENKUL KIYMETLERİN TANIMI.....	77
5.3. MENKUL KIYMETLERİN DEĞERLEME ESASLARI	78
5.4. MENKUL KIYMETLERİN DEĞERLEMESİNDE KULLANILAN ÖLÇÜLER.....	78
5.4.1. Alış Bedeli Ölçüsü	78
5.4.2. Borsa Rayıcı Ölçüsü	79
5.4.3. Kıst Getiri Ölçüsü.....	79
5.5. HİSSE SENETLERİ HESABI	80
5.5.1. Genel Açıklama	80
5.5.2. Değerlemesi ve Envanteri	81
5.6. ÖZEL KESİM TAHVİL, SENET VE BONOLARI HESABI	82
5.6.1. Genel Açıklama	82
5.6.2. Değerlemesi ve Envanteri	83

5.7. KAMU KESİMİ TAHVİL, SENET VE BONOLARI HESABI	84
5.7.1. Genel Açıklama	84
5.7.2. Değerlemesi ve Envanteri	84
5.8. DİĞER MENKUL KIYMETLER HESABI.....	85
5.8.1. Genel Açıklama	85
5.8.2. Yatırım Fonu Katılma Belgeleri	85
5.8.2.1. Tanımı	85
5.8.2.2. Değerlemesi ve Envanteri	86
5.8.3. Kâr-Zarar Ortaklığı Belgeleri.....	86
5.8.3.1. Tanımı	86
5.8.3.2. Değerleme ve Envanteri.....	88
5.8.4. Finansman Bonoları	88
5.8.4.1. Tanımı	88
5.8.4.2. Envanter ve Değerlemesi.....	90
5.8.5. Banka Bonoları ve Banka Garantili Bonolar	90
5.8.5.1. Tanımı	90
5.8.5.2. Envanter ve Değerlemesi	91
5.8.6. Varlığa Dayalı Menkul Kıymetler	91
5.8.6.1. Tanımı	91
5.8.6.2. Envanter ve Değerlemesi.....	93
5.8.7. Gelir Ortaklığı Senetleri	94
5.8.7.1. Tanımı	94
5.8.7.2. Envanter ve Değerlemesi.....	94
5.9. MENKUL KIYMETLER DEĞER DÜŞÜKLÜĞÜ KARŞILIĞI.....	95

ALTINCI BÖLÜM ALACAKLAR VE BORÇLAR

6.1. TİCARİ ALACAKLAR	97
6.2. ALICILAR HESABI	97
6.2.1. Genel Açıklama	97
6.2.2. Değerlemesi ve Envanteri	98
6.3. ALACAK SENETLERİ HESABI.....	99
6.3.1. Genel Açıklama	99
6.3.2. Değerlemesi ve Envanteri	99
6.4. ŞÜPHELİ TİCARİ ALACAKLAR.....	100
6.4.1. Genel Açıklama	100
6.4.2. Şüpheli Alacakların Tanımı.....	100
6.4.3. Şüpheli Alacak Karşılığı Ayırabilecek Olanlar	101

6.4.4. Şüpheli Alacak Karşılığı Ayıramayacak Olanlar	101
6.4.5. Şüpheli Alacak Karşılığı Ayırabilmenin Koşulları	102
6.4.6. Karşılık Ayrılan Şüpheli Alacanın Tahsil Edilmesi veya Tahsilin İmkansız Hale Gelmesi	105
6.4.7. Bilanço Esasında Defter Tutma	105
6.4.7. Şüpheli Alacaklar ile İlgili Özellikli Durumlar	106
6.4.7.1. Karşılığın Ayrılma Zamanı	106
6.4.7.2. Karşılığın Hangi Alacağa Ait Olduğunun Belirtilmesi	107
6.4.7.3. Dolaylı Vergilerden Doğan Alacaklar İçin Karşılık Ayrılması	107
6.4.7.4. Verilen Avanslardan Karşılık Ayrılması	107
6.4.7.5. İştiraklerden Olan Alacaklara Karşılık Ayrılması	108
6.4.7.6. Kamu İdarelerinden Olan Alacaklara Karşılık Ayrılması	109
6.4.7.7. İflas Halinde Şüpheli Alacaklar Karşılığı	109
6.4.7.8. Aciz Vesikasına Bağlanan Alacaklarda Karşılık Ayrılması	109
6.4.7.9. Konkordato Halinde Şüpheli Alacaklar Karşılığı	110
6.4.7.10. Yurtdışı Alacaklarda Şüpheli Alacak Karşılığı	110
6.4.7.11. Adi Ortaklıktan Olan Alacaklarda Şüpheli Alacak Karşılığı	111
6.4.7.12. İflas Ertelemesi Durumunda Şüpheli Alacak Karşılığı	111
6.4.8. Şüpheli Ticari Alacakların Muhasebeleştirilmesi	111
6.4.8.1. Alacanın Şüpheli Hale Gelmesi	111
6.4.8.2. Şüpheli Alacağa Karşılık Ayrılması	112
6.4.8.3. Karşılık Ayrılan Alacaktan Tahsilat Yapılması	112
6.4.8.4. Karşılık Ayrılan Alacanın Tahsilinin İmkansız Hale Gelmesi	113
6.5. DEĞERSİZ TİCARİ ALACAKLAR	114
6.5.1. Genel Açıklama	114
6.5.2. Değersiz Alacakların Tanımı	114
6.5.3. Değersiz Alacak Uygulamasından Yararlanabilecek Olanlar	115
6.5.4. Değersiz Alacak Uygulamasının Genel Koşulları	115
6.5.5. Gider Yazılan Değersiz Alacanın Tahsil Edilmesi	117
6.5.6. Değersiz Alacaklar ile İlgili Özellikli Durumlar	118
6.5.6.1. Alacanın Gider Yazılma Zamanı	118
6.5.6.2. Dolaylı Vergilerden Doğan Alacakların Gider Yazılması	118
6.5.6.3. Borçlunun İflası Halinde Alacanın Gider Yazılması	119
6.5.6.4. Aciz Vesikasına Bağlanan Alacanın Gider Yazılması	120
6.5.6.5. Konkordato Durumunda Alacanın Gider Yazılması	121
6.5.7. Değersiz Alacakların Muhasebeleştirilmesi	121
6.5.7.1. Alacanın Değersiz Hale Gelmesi	121
6.5.7.2. Karşılık Ayrılan Alacanın Değersiz Hale Gelmesi	122
6.5.7.3. Değersiz Alacaktan Tahsilat Yapılması	122
6.6. VAZGEÇİLEN TİCARİ ALACAKLAR	123
6.6.1. Genel Açıklama	123
6.6.2. Vazgeçilen Alacakların Tanımı	124

6.6.3. Vazgeçilen Alacakların Doğuş Nedenleri	124
6.6.3.1. Konkordatoya Gidilmesi	124
6.6.3.2. Sulh Yoluyla Alacaktan Vazgeçilmesi	126
6.6.3.3. İşin Terk Edilmesi, Tasfiyesi, Devri veya Ölüm Durumunda Alacaktan Vazgeçilmesi	129
6.6.4. Zarar Mahsubunun Yapılması	129
6.6.5. Vazgeçilen Alacakların Muhasebeleştirilmesi	130
6.6.5.1. Alacaktan Vazgeçilmesi	130
6.6.5.2. Karşılık Hesabının Kapatılması	131
6.6.5.3. Hesaplar Arası Virman	131
6.6.5.4. Karşılık Hesabının Kapatılması	131
6.7. DİĞER ALACAKLARIN DEĞERLEMESİ	132
6.7.1. Vadeli Mevduatların Değerlemesi	132
6.7.2. Avansların Değerlemesi	132
6.7.3. Depozitoların Değerlemesi	133
6.7.4. Teminatların Değerlemesi	133
6.8. TİCARİ BORÇLAR	133
6.9. SATICILAR HESABI	134
6.9.1. Genel Açıklama	134
6.9.2. Değerlemesi ve Envanteri	134
6.10. BORÇ SENETLERİ HESABI	135
6.10.1. Genel Açıklama	135
6.10.2. Değerlemesi ve Envanteri	135
6.11. ALACAK VE BORÇ SENETLERİNİN REESKONTU	136
6.11.1. Genel Açıklama	136
6.11.2. Reeskontun Tanımı	136
6.11.3. Reeskont Uygulamasının Koşulları	138
6.11.3.1. Alacak ya da Borç Senede Bağlı Olmalıdır	138
6.11.3.2. Senet Bir Vade İçermelidir	138
6.11.3.3. Değerleme Günü Senet Üzerindeki Vade Gelmemiş Olmalıdır	138
6.11.3.4. Alacak ya da Borç Senedi Kazancın Elde Edilmesine Yönelik Olmalıdır	139
6.11.3.5. Alacak ve Borç Senedi Aktifte Kayıtlı Olmalıdır	139
6.11.4. Reeskont ile İlgili Özellikli Durumlar	139
6.11.4.1. Banka, Banker ve Sigorta Şirketlerinde Reeskont Uygulaması	139
6.11.4.2. Tahsile Verilen Alacak Senetlerinde Reeskont Uygulaması	139
6.11.4.3. Teminata Verilen Alacak Senetlerinde Reeskont Uygulaması	140
6.11.4.4. Döviz Cinsinden Senetlerde Reeskont Uygulaması	140
6.11.4.5. Şüpheli Alacaklarda Reeskont Uygulaması	141
6.11.4.6. Avans Olarak Alınan Senetler	141
6.11.4.7. Senet Bedeline Dahil Olan KDV'nin Durumu	142
6.11.4.8. Geçici Vergi İşlemlerinde Reeskont Uygulaması	143

6.11.4.9. Hatır Senetlerinde Reeskont Uygulaması	143
6.11.4.10. Vadeli Çeklerde Reeskont Uygulaması	143
6.11.4.11. Borçlusu Müflis Olan Alacak Senetlerinin Durumu	146
6.11.4.12. Vade İçermeyen Senetlerin Durumu	146
6.11.4.13. Kısmi Reeskont Uygulaması.....	146
6.11.4.14. Yıllara Sari İnşaat ve Onarım İşleri ile İlgili Alacak Senetleri	147
6.11.5. Reeskont Tutarının Hesaplanması	147
6.11.6. Reeskont İşlemlerinin Muhasebeleştirilmesi	148
6.11.6.1. Senetlerin Reeskont İşlemlerinin Muhasebeleştirilmesi	148
6.11.6.1.1. Alacak Senetlerinin Reeskont İşlemleri.....	148
6.11.6.1.2. Borç Senetlerinin Reeskont İşlemleri	149
6.11.6.2. Vadeli Çeklerin Reeskont İşlemlerinin Muhasebeleştirilmesi	150
6.11.6.2.1. Alınan Vadeli Çeklerin Reeskont İşlemleri	150
6.11.6.2.2. Verilen Vadeli Çeklerin Reeskont İşlemleri	152
6.12. MALİ BORÇLAR	153
6.12.1. Banka Kredileri	154
6.12.1.1. Genel Açıklama	154
6.12.1.2. Değerleme ve Envanteri.....	154
6.12.2. Tahviller	155
6.12.2.1. Genel Açıklama.....	155
6.12.2.2. Değerleme ve Envanteri.....	155
6.12.3. Çıkarılmış Bonolar ve Senetler.....	155
6.12.3.1. Genel Açıklama	155
6.12.3.2. Değerleme ve Envanteri.....	155

YEDİNCİ BÖLÜM STOKLAR

7.1. GENEL AÇIKLAMA	157
7.2. STOK KAYIT YÖNTEMLERİ	157
7.2.1. Sürekli Envanter Yöntemi	157
7.2.2. Aralıklı Envanter Yöntemi	158
7.3. STOK DEĞERLEME YÖNTEMLERİ	160
7.3.1. Gerçek Maliyet Yöntemi	160
7.3.2. Ortalama Maliyet Yöntemi	163
7.3.2.1. Basit Ortalama Maliyet Yöntemi	163
7.3.2.2. Ağırlıklı Ortalama Maliyet Yöntemi	164
7.3.2.2.1. Dönem Sonu Ağırlıklı Ortalama Maliyet Yöntemi	164
7.3.2.2.2. Hareketli Ağırlıklı Ortalama Maliyet Yöntemi	166
7.3.3. İlk Giren İlk Çıkar Yöntemi (FIFO)	167
7.3.4. Son Giren İlk Çıkar Yöntemi (LIFO)	169

7.3.5. Yeni Giren İlk Çıkar (NIFO)	171
7.3.6. Perakende Satış Yöntemi.....	171
7.3.7. Piyasa ve Maliyet Değerinden Küçük Olanı ile Değerleme	174
7.3.8. Emsal Bedel ile Değerleme	174
7.3.9. Temel Stok Değeri ile Değerleme.....	176
7.3.10. Standart Maliyet Yöntemi	176
7.3.11. Yerine Koyma Değeri ile Değerleme Yöntemi.....	178
7.4. STOKLARIN DEĞERLEMESİ.....	178
7.4.1. Genel Açıklama	178
7.4.2. Üretilen Malların Değerlemesi	179
7.4.2.1. Direkt İlk Madde ve Malzeme Giderleri	179
7.4.2.2. Direkt İşçilik Giderleri.....	180
7.4.2.3. Genel Üretim Giderleri.....	181
7.4.2.4. Genel Yönetim Giderleri	182
7.4.2.5. Ambalaj Giderleri.....	183
7.4.3. Satın Alınan Malların Değerlemesi	183
7.4.3.1. Yurt İçinde Satın Alınan Mallarda Maliyet Unsurları	183
7.4.3.2. İthal Edilen Mallarda Maliyet Unsurları.....	184
7.4.4. Diğer Stokların Değerlemesi.....	185
7.4.4.1. İmalat Artıkları	186
7.4.4.2. Defolu Ürünler	186
7.4.4.3. Kıymeti Düşen Mallar	186
7.4.5. Zirai Mahsullerin ve Hayvanların Değerlemesi	187
7.4.5.1. Zirai Mahsullerin Değerlemesi.....	187
7.4.5.2. Hayvanların Değerlemesi	188
7.4.6. Kıymeti Düşen Mallarda Değerleme.....	189
7.4.6.1. Emsal Bedelin Tespit Edilmesi	189
7.4.6.2. Değeri Düşen Mallarda Takdir Komisyonuna Başvurulmaması.....	189
7.4.6.3. Normal Firelerin Değerlemesi	190
7.4.6.4. İmalat Artıklarında Değerleme	190
7.4.6.5. Çalınan ve Kaybolan Mallarda Değerleme.....	190
7.4.6.6. Kıymeti Düşen, Çalınan ve Kaybolan Malların Sigortalı Olması Durumu	191
7.4.6.7. Defolu Ürünlerde Değerleme	192
7.4.7. Stokların Değerlemesinde Özellikli Konular	192
7.4.7.1. Kur Farklarının Durumu.....	192
7.4.7.2. Vade Farklarının Durumu	194
7.4.7.3. Kredi Faizlerinin Durumu.....	195
7.4.7.4. Manipülasyon Giderlerinin Durumu.....	196
7.4.7.5. İskontoların Durumu	196
7.4.7.6. Ciro Primlerinin Durumu.....	197
7.4.7.7. Firelerin Durumu.....	198
7.4.7.8. Zayıf Olan Malların Durumu	198
7.4.7.9. Konsinye Malların Durumu	199

7.4.7.10. Stok Sayım Noksanlık ve Fazlalıklarının Durumu	200
--	-----

SEKİZİNCİ BÖLÜM MALİ DURAN VARLIKLAR

8.1. GENEL AÇIKLAMA	203
8.2. BAĞLI MENKUL KIYMETLER	204
8.2.1. Tanımı	204
8.2.2. Envanter ve Değerlemesi	204
8.3. BAĞLI MENKUL KIYMETLER DEĞER DÜŞÜKLÜĞÜ KARŞILIĞI (-).....	204
8.4. İŞTİRAKLER	205
8.4.1. Tanımı	205
8.4.2. Envanter ve Değerlemesi	206
8.5. İŞTİRAKLERE SERMAYE TAAHHÜTLERİ (-).....	206
8.6. İŞTİRAKLER SERMAYE PAYLARI DEĞER DÜŞÜKLÜĞÜ KARŞILIĞI (-)	206
8.7. BAĞLI ORTAKLIKLAR.....	207
8.7.1. Tanımı	207
8.7.2. Envanter ve Değerlemesi	207
8.8. BAĞLI ORTAKLIKLARA SERMAYE TAAHHÜTLERİ (-).....	208
8.9. BAĞLI ORTAKLIKLAR SERMAYE PAYLARI DEĞER DÜŞÜKLÜĞÜ KARŞILIĞI (-)	208

DOKUZUNCU BÖLÜM MADDİ VE MADDİ OLMAYAN DURAN VARLIKLAR

9.1. GENEL AÇIKLAMA	209
9.2. MADDİ DURAN VARLIKLAR	209
9.2.1. Genel Açıklama	209
9.2.2. Maddi Duran Varlıkların Envanteri.....	210
9.2.3. Maddi Duran Varlıklarda Sayım Farkları	211
9.2.4. Maddi Duran Varlıkların Değerlemesi	212
9.3. MADDİ OLMAYAN DURAN VARLIKLAR	213
9.3.1. Genel Açıklama	213
9.3.2. Maddi Olmayan Duran Varlıkların Envanteri	215
9.3.3. Maddi Olmayan Duran Varlıkların Değerlemesi	215
9.4. KURULUŞ VE ÖRGÜTLENME GİDERLERİ	216
9.4.1. Kuruluş ve Örgütlenme Giderlerinin Tanımı	216

9.4.2. Kuruluş ve Örgütlenme Giderlerinin Kapsamı	216
9.4.3. Kuruluş ve Örgütlenme Giderlerinin Aktifleştirilmesi	217
9.4.4. Kuruluş ve Örgütlenme Giderlerinin Değerlemesi	218
9.4.5. Kuruluş ve Örgütlenme Giderleri ile İlgili Özellikli Durumlar	218
9.4.6. Kuruluş ve Örgütlenme Giderlerinin Muhasebeleştirilmesi	218
9.4.6.1. Kuruluş ve Örgütlenme Giderlerinin Dönem Gideri Olarak Kaydedilmesi	218
9.4.6.2. Kuruluş ve Örgütlenme Giderlerinin Aktifleştirilmesi	219
9.5. ÖZEL MALİYET BEDELİ	220
9.5.1. Genel Açıklama	220
9.5.2. Özel Maliyet Bedelinin Tanımı	220
9.5.3. Özel Maliyet Bedeli Koşulları	222
9.5.4. Özel Maliyet Bedelinin Değerlemesi	222
9.5.5. Özel Maliyet Bedeli ile İlgili Özellikli Durumlar	224
9.5.5.1. Kira Süresinin Bir Yıl Olması	224
9.5.5.2. Kira Süresinin Belli Olmaması	224
9.5.5.3. Kira Süresinin Uzun Olması	224
9.5.5.4. Kira Süresinin Sonradan Uzatılması	225
9.5.5.5. Kira Süresi Dolmadan Kiralanan Gayrimenkulün Boşaltılması	226
9.5.5.6. Kiralanan Gayrimenkulün Satın Alınması	226
9.5.5.7. Yap İşlet Devret Modelinde Özel Maliyet Bedelinin İtfası	227
9.5.5.8. İşletme Hesabı Esasına Göre Defter Tutarlarda Maliyet Bedeli Uygulaması	227
9.5.6. Özel Maliyet ile İlgili İktisadi Kıymetin Kiralayana Devri	227
9.5.7. Özel Maliyet Bedellerinde Enflasyon Düzeltmesi	228
9.5.8. Finansal Kiralama İşlemlerinde Özel Maliyet Bedeli	228
9.5.9. Özel Maliyet Bedelinin Muhasebeleştirilmesi	229
9.5.9.1. Özel Maliyet Harcamasının Aktifleştirilmesi	229
9.5.9.2. Özel Maliyet Bedelinin İtfa Edilmesi	230
9.5.9.3. Kira Süresi Dolmadan Gayrimenkulün Boşaltılması	231

ONUNCU BÖLÜM

MADDİ DURAN VARLIKLARDA AMORTİSMAN

10.1. AMORTİSMANIN TANIMI	233
10.2. AMORTİSMANIN KONUSU	233
10.3. AMORTİSMAN AYIRMAK İÇİN GEREKLİ KOŞULLAR	234
10.3.1. İktisadi Kıymetin İşletmede Bir Yılda Fazla Kullanılması	234
10.3.2. İktisadi Kıymetin Yıpranmaya, Aşınmaya veya Kıymetten Düşmeye Maruz Bulunması	234
10.3.3. İktisadi Kıymetin Envantere Dahil Olması ve İşletmede Kullanılması	235
10.3.4. İktisadi Kıymetin Değerinin Belli Bir Tutarı Aşması	236

10.4. AMORTİSMAN HESAPLAMA YÖNTEMLERİ.....	236
10.4.1. Normal Amortisman Yöntemi.....	236
10.4.2. Azalan Bakiyeler Yöntemi.....	237
10.4.3. Madenlerde Amortisman	238
10.4.4. Fevkalade Amortisman.....	238
10.5. AMORTİSMAN YÖNTEMLERİNİN DEĞİŞTİRİLMESİ	240
10.6. AMORTİSMAN ORANLARI	240
10.6.1. 01.01.2004 Tarihinden Önce Aktife Giren İktisadi Kıymetler İçin Amortisman Uygulaması.....	241
10.6.2. 31.12.2003 Tarihinden Sonra Aktife Giren Amortisman Tabi İktisadi Kıymetler İçin Belirlenen Amortisman Oranları.....	241
10.6.3. Birden Fazla Sektörel Sınıflamada Yer Alan İktisadi Kıymetler.....	242
10.6.4. Faydalı Ömürleri 365 Sıra No'lu VUK Genel Tebliği ile Değiştirilen İktisadi Kıymetler	242
10.7. KIST AMORTİSMAN UYGULAMASI.....	242
10.8. AMORTİSMANA TABİ İKTİSADİ KIYMETİN SATILMASI	243
10.9. AMORTİSMAN İLE İLGİLİ ÖZELLİKLİ KONULAR.....	244
10.9.1. Fiilen Kullanılmayan İktisadi Kıymetler	244
10.9.2. Kullanılmış İktisadi Kıymetlerin Satın Alınması	244
10.9.3. Kiralanan İktisadi Kıymetler	244
10.9.4. Hesap Dönemi Değişikliklerinde Amortisman Uygulaması	244
10.9.5. Mülkiyeti Muhafaza Suretiyle Yapılan Satışlarda Amortisman	245
10.9.6. İktisadi Kıymetin Maliyetinin Birkaç Aşamada Tamamlanması	245
10.9.7. Sanat Eseri Niteliğindeki Kıymetlerde Amortisman	245
10.9.8. Binalara Ait Arsalarda Amortisman.....	246
10.9.9. İktisadi Kıymet Alımı İçin Ödenen Faiz ve Kur Farkları	246
10.9.10. Amortismanın İlgili Olduğu Yılda Ayrılması	246
10.9.11. Bilgisayar Programlarında Amortisman	246
10.9.12. İktisadi veya Teknik Açından Bütünlük Oluşturan Sabit Kıymetler.....	247
10.9.13. Reklam Panolarında Amortisman.....	247
10.9.14. Tasfiye, Devir ve Nevi Değişikliği Hallerinde Amortisman Uygulaması	247
10.9.15. Adi Ortaklıklarda Ortak Değişikliği Durumunda Amortisman Uygulaması	247
10.9.16. Ferdi İşletme Sahibinin Ölümü veya Şahıs Şirketlerinde Ortaklardan Birinin Ölümü Halinde Amortisman Hesaplaması	248
10.9.17. Yapılmakta Olan Yatırımlar	248
10.9.18. Değer Artıran ve İktisadi Ömrü Uzatan Giderler.....	248
10.9.19. Gayrimenkulün Değerini Artırmak veya Genişletmek Amacıyla Yapılan Giderlerin Amortismanı	248
10.9.20. Devlete Brakılacak İktisadi Kıymetlerde Amortisman	249
10.9.21. Amortisman Tabi İktisadi Kıymetlerin Sigorta Tazminatı	249

10.10. AMORTİSMANLARIN MUHASEBELEŞTİRİLMESİ	250
10.12. MADDİ DURAN VARLIKLARDA YENİLEME FONU	251
10.12.1. Genel Açıklama	251
10.12.2. Yenileme Fonunun Tanımı	251
10.12.3. Yenileme Fonunun Yasal Dayanakları	251
10.12.4. Yenileme Fonu Ayırmanın Şartları	253
10.12.4.1. Bilanço Esasına Göre Defter Tutulması	253
10.12.4.2. İktisadi Kıymetin Yenilenmesinin Zorunlu Bulunması	253
10.12.4.3. Satın Alınacak İktisadi Kıymetin Aynı Türden Olması	254
10.12.5. Yenileme Fonunun Kullanılma Süresi	254
10.12.6. Yenileme Fonu ve Amortisman	256
10.12.7. Yenileme Fonu ile İlgili Özellikli Durumlar	256
10.12.7.1. Yenileme Fonu Ayrılacak Amortisman Tabi İktisadi Kıymetler	256
10.12.7.2. Yenileme Fonunun Birden Fazla İktisadi Kıymet İçin Ayrılmış Olması	257
10.12.7.3. Aynı Yıl İçinde İktisadi Kıymet Satın Alınması Durumunda Yenileme Fonu	257
10.12.7.4. Satışların Yabancı Para ile Yapılması Durumunda Yenileme Fonu	258
10.12.7.5. Satış Bedelinin Eksik Beyan Edilmesinin Tespiti Durumunda Yenileme Fonu	258
10.12.7.6. İşin Terk Edilmesi, Devri veya İşletmenin Tasfiyesi Halinde Yenileme Fonu	259
10.12.7.7. Mücbir Sebepler Durumunda Yenileme Fonu	259
10.12.8. Yenileme Fonunun Muhasebeleştirilmesi	259
10.12.8.1. Mevcut Sabit Kıymetin Satılması ve Yenileme Fonu Ayrılması	259
10.12.8.2. Yeni Sabit Kıymet Satın Alınması ve Amortisman Ayrılması	260
10.12.8.3. Yeni Sabit Kıymet Satın Alınmaması	261
10.12.9. Örnek Uygulama	261

ONBİRİNCİ BÖLÜM

GELİR TABLOSU HESAPLARI

11.1. GENEL AÇIKLAMA	265
11.2. GELİR HESAPLARI	267
11.2.1. Genel Açıklama	267
11.2.2. Gelirlerin Dönem Bakımından Kontrolü	268
11.2.3. Gelecek Dönem Gelirleri Hesabında Bulunan Dönem Gelirleri	269
11.2.4. Gerçekleşmiş Fakat Tahsil Edilmemiş Dönem Gelirleri	270
11.3. GİDER HESAPLARI	271
11.3.1. Genel Açıklama	271
11.3.2. Giderlerin Dönem Bakımından Kontrolü	273
11.3.3. Gelecek Aylara Ait Giderler Hesabında Bulunan Dönem Giderleri	273

11.3.4. Gerçekleşmiş Fakat Ödenmemiş Dönem Giderleri	274
11.4. KÂR VE ZARAR HESAPLARI	275
11.4.1. Dönem Kârı veya Zararı	275
11.4.2. Dönem Kârı Vergi ve Diğer Yasal Yükümlülük Karşılıkları	275

ONİKİNCİ BÖLÜM DÖNEM SONUNDA HESAPLARIN KAPATILMASI

12.1. GİDERLERİN SONUÇ HESAPLARINA AKTARILMASI	277
12.2. YANSITMA HESAPLARININ KAPATILMASI	278
12.3. GELİR HESAPLARININ KAPATILMASI	278
12.4. GİDER HESAPLARININ KAPATILMASI	279
12.5. DÖNEM NET KÂRI VEYA ZARARI	279
12.6. BİLANÇO HESAPLARININ KAPATILMASI	282

ONÜÇÜNCÜ BÖLÜM ÖRNEK UYGULAMA

13.1. VERİLER	283
13.2. MUHASEBE DIŞI ENVANTER VE DEĞERLEME BİLGİLERİ	283
13.3. MUHASEBE DIŞI ENVANTER VE DEĞERLEME BİLGİLERİNİN MUHASEBE KAYITLARI	284
13.4. MALİYET HESAPLARININ SONUÇ HESAPLARINA KAYDEDİLMESİ	287
13.5. GELİR VE GİDER HESAPLARININ KAPATILMASI	288
13.6. YANSITMA HESAPLARININ KAPATILMASI	288
13.7. VERGİ KARŞILIĞININ AYRILMASI	289
13.8. İŞLETMENİN KESİN MİZANI	290
13.9. İŞLETMENİN FİNANSAL TABLOLARININ DÜZENLENMESİ	292
13.10. HESAPLARIN KAPATILMASI	295
Kaynakça	297
Kavram Dizini	305